

Zitting 1975-1976

11 068

Wet toezicht kredietwezen

Nr. 8

NADER VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 11 februari 1976

De vaste commissie voor financiën¹ heeft met grote belangstelling de memorie van antwoord bestudeerd. Zij heeft vastgesteld dat de wijzigingen in het wetsontwerp zo ingrijpend zijn, dat het uitbrengen van een nieuw voorlopig verslag de voorkeur verdient. De commissie ontving commentaar op het wetsontwerp in zijn nieuwe versie van de Nederlandse bankiersvereniging en van de Nederlandse vereniging ter bevordering van het levensverzekeringswezen. Deze stukken waarvoor de commissie erkentelijk is, liggen op het commissiesecretariaat ter inzage.

Algemeen

De leden van de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. toonden waardering voor de pogingen van het kabinet om door herziening van het wetsontwerp verdere waarborgen voor de bescherming van crediteuren aan te brengen dan al in de oorspronkelijke versie vervat waren. Ook uitten zij hun waardering voor de grondige wijze waarop de herziening aangepakt is, al betreurden zij het dat dit een langdurige vertraging heeft meegebracht.

De leden, behorend tot de fractie van de P.v.d.A. brachten de Regering dank voor de uitvoerige aandacht die zij in de memorie van antwoord aan hun opmerkingen had besteed en voor talrijke wijzigingen in het oorspronkelijke ontwerp aangebracht, ten dele op suggesties hunnerzijds. In het bijzonder hadden zij hierbij het oog op de regeling voor het toezicht op de beleggingsinstellingen en de hypotheekbanken en op de regeling voor het structuurbeleid. Gaarne spraken deze leden de hoop uit dat het gewijzigde ontwerp nu spoedig het Staatsblad zal bereiken. Een minder frequente kabinetswisseling en een zekere mate van continuïteit in de kabinetssamenstelling kunnen daartoe bijdragen. In het voorlopig verslag was van de zijde van deze leden eraan herinnerd dat de ontstaansgeschiedenis van het wetsontwerp begint in 1966. Zij hoopten dat de wetgever zijn weg niet met vijfjaarslaarzen zal vervolgen.

Degelijk doch traag is niet alleen de onderhavige procedure maar ook die welke gevolgd wordt ten aanzien van een toekomstig wettelijk regime voor beleggingsinstellingen. Is de betrokken departementale afdeling kwantitatief voldoende geëquipeerd? Wanneer is de indiening van een wetsontwerp te verwachten?

¹ Samenstelling: Bakker (CPN), Joekes (VVD), Notenboom (KVP), W. Scholten (CHU), onder voorzitter, Peijnenburg (KVP), Vellenga (PvdA), Wierenga (PvdA), Koning (VVD), Roolvink (ARP), Dolman (PvdA), voorzitter, Van Dis (SGP), Epema-Brugman (PvdA), Van Amelsvoort (KVP), Drees (DS'70), Jansen (PPR), Nootboom (D'66), Rienks (PvdA), Beumer (ARP).

Een vraag die in de uitgebreide memorie van antwoord is ontgaan, betreft de positie der directie van De Nederlandsche Bank. De leden hier aan het woord bleven het onbevredigend vinden dat met name de president-directeur zich wel in die hoedanigheid richt tot het Nederlandse volk en lid is van de Sociaal-Economische Raad, maar niet publiekelijk – anders dan in het jaarverslag – zijn beleid verdedigt en nimmer contact heeft met de volksvertegenwoordiging. Hoe rijmt de Minister een en ander met elkaar?

Na bestudering van het gewijzigde ontwerp gaven de tot de V.V.D.-fractie behorende leden te kennen, dat zij niet alle wijzigingen als verbeteringen konden aanmerken. Met name de invoering van een vergunningstelsel en de onvoldoende aanpassing aan het EG-regiem-in-wording vervulden hen van twijfel. Tegen het invoeren van elementen die aan het karakter van de wet volkomen vreemd zijn, wensten zij zich nu reeds met kracht te verzetten. Het wetsontwerp is in oorsprong terecht bedoeld om de belangen van crediteuren van banken beter te beschermen. Die doelstelling juichten de hier aan het woord zijnde leden toe. Die doelstelling heeft echter hoegenaamd niets te maken met de bestrijding van machtsconcentraties in het bankwezen of met het tegengaan van ongewenste financiële vervlechtingen tussen banken en ondernemingen in andere bedrijfstakken. Indien de Minister niettemin alsnog een motief mocht kunnen bedenken om deze leden op dit punt tot andere gedachten te brengen, zouden zij dit uiteraard gaarne vernemen.

Het had deze leden overigens getroffen, dat tussen de vaststelling van het voorlopig verslag op 9 april 1971 en de ontvangst van de memorie van antwoord op 7 juli 1975 ruim vier jaren waren verlopen. Weliswaar motiveert de Minister dit lange tijdsverloop, niettemin moet naar het oordeel van de hier aan het woord zijnde leden het standpunt van de «vele andere leden» die zich reeds in het voorlopig verslag bitter beklaagden over de trage voortgang van deze wetgeving, belangrijk aan geloofwaardigheid inboeten wanneer een minister van Financiën in een geestverwant kabinet, optredend ongeveer een jaar na de inzending van het verslag vervolgens bijna 3 jaar nodig blijkt te hebben om op de opmerkingen te antwoorden. Overigens wensten de hier aan het woord zijnde leden hun standpuntbepaling uiteraard niet van deze wel zeer trage wijze van behandelen te laten afhangen.

Zij hadden indertijd met instemming kennis genomen van het feit dat over het oorspronkelijke ontwerp uitvoerig overleg was gepleegd met de Bank en met de verschillende andere instanties van het Nederlandse bankwezen. Het gewijzigde ontwerp bevat een aantal niet onbelangrijke veranderingen. Een vermelding van nader overleg – behalve uiteraard met de Bank – ontbreekt echter in de memorie van antwoord. Heeft zodanig overleg plaatsgevonden? Zo ja, met wie? Zijn daarin op belangrijke onderdelen standpunten naar voren gebracht die niet door de Minister zijn gevolgd? Zo ja, welke?

De leden van de P.P.R.-fractie hadden met waardering kennis genomen van de opvatting van de Regering dat uit een oogpunt van crediteurenbescherming en uit een oogpunt van spreiding van financiële macht in enige onderdelen van het oorspronkelijk wetsontwerp belangrijke verbeteringen dienden te worden aangebracht. Leidt het wetsontwerp echter wel tot spreiding van financiële macht zoals de bedoeling is? De verdere samenballing van financiële macht in deze sector zal weliswaar beter beheerst kunnen worden, maar dit is niet hetzelfde als spreiding van macht. Welke mogelijkheden staan de Regering ten dienste wanneer zij een feitelijk aanwezige toestand van samenballing van financiële macht ongewenst en strijdig met het algemeen belang zou achten en derhalve zou willen beëindigen bij voorbeeld door het opsplitsen van instellingen of ondernemingen die zich op het terrein van het financiewezen bewegen? Er bestaat niet eens zekerheid dat van de nieuwe mogelijkheden door de Regering ook gebruik gemaakt wordt.

Ook de leden van de fractie van de S.G.P. wilden hun opmerkingen beginnen met de vraag waarom het zolang heeft moeten duren voordat de memorie van antwoord verscheen. Zij hadden er begrip voor dat met het uitwerken van de andere aanpak een zeker tijdsverloop gemoeid was, doch konden zich moeilijk voorstellen dat dit meer dan 4 jaar had moeten zijn. Moet uit het verloop van deze lange periode worden afgeleid dat het verkrijgen van overeenstemming met de Bank en de representatieve organisaties pas na veel «hoor en wederhoor» kon worden verkregen? Heeft wellicht ook een rol gespeeld de meer centralistische opzet van het gewijzigde ontwerp doordat in feite het registratiesysteem is vervangen door het vergunningenstelsel, zij het dat een zekere registratie nog wordt geregeld?

De leden van de G.P.V.-fractie waren van mening dat het op zich zelf niet positief te beoordelen tijdsverloop bij de voorbereiding van dit wetsontwerp ruimschoots wordt gecompenseerd door de thans voorgestelde wijzigingen, die zij voor het grootste deel als verbeteringen beschouwen. De beoogde doelstellingen, bescherming van de credietverlener, en de daarmee gepaard gaande uitbreiding van het bedrijfseconomisch en monetair toezicht, alsmede de grotere overzichtelijkheid van de wetstekst, konden zij onderschrijven.

Uitzondering voor postchègue- en girodienst en rijkspostspaarbank (artikel 1, derde lid)

De leden afkomstig uit de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. konden niet inzien dat de PCGD en de RPS pas onder het toezicht gebracht dienen te worden nadat zij tot één instelling zullen zijn samengevoegd. Deze samenvoeging staat nog allerminst vast. Er is zelfs nog geen wetsontwerp dienaangaande ingediend, laat staan dat het kabinet de mening van de Kamer over dit onderwerp zou kunnen kennen. In de verslagen door de vaste commissie voor financiën uitgebracht over het wetsontwerp tot wijziging van de Beleggingswet (12 979) hadden deze leden hun reserves ten opzichte van de regeringsvoornemens op dit stuk al kenbaar gemaakt, namelijk in het voorlopig verslag op de blz. 6 en 7 en in het eindverslag op blz. 4. Zij begrepen daarom niet hoe de Minister die samenvoeging in het midden van blz. 14 van de memorie van antwoord als vanzelfsprekend kan voorstellen. Er worden ook geen argumenten aangevoerd voor bestendiging van de uitzonderingstoestand op dit punt. De PCGD is monetair zeer relevant, terwijl de RPS in bedrijfsvoering geheel vergelijkbaar is met de algemene spaarbanken. Wat is volgens de Minister het verschil in deze twee opzichten tussen de situatie vóór en na de samenvoeging? Waarom creëert hij uitzonderingen dienaangaande in het derde lid van artikel 1, terwijl hij daarop dan weer terug moet komen in andere artikelen, met name artikel 28? Is het niet eenvoudiger deze uitzondering in artikel 1 te schrappen? De leden die deze vragen stelden, verwezen nog naar een opmerking hunnerzijds elders in dit verslag weergegeven waar het gaat over de Europese harmonisatie.

Terloops vroegen ook de leden van de P.P.R.-fractie opheldering over de diepere gronden die ertoe leiden dat een uitzonderingspositie wel gerechtvaardigd is voor de Rijkspostspaarbank en de Postcheque- en Girodienst ieder voor zich en niet wanneer deze instellingen zouden zijn samengevoegd. Welke concrete besluiten zijn er ter zake van deze samenvoeging inmiddels door de Regering genomen, zo vroegen deze leden.

Van uit de S.G.P. noemde men als één van de invalshoeken om het ontwerp op zijn merites te beoordelen de zorg voor de zuiverheid van de concurrentieverhoudingen. Zou derhalve niet reeds thans de uitzonderingspositie van RPS en PCGD moeten vervallen?

Het vergunningenstelsel

Het voorgestelde vergunningenstelsel komt – zo werd van uit K.V.P., A.R.P. en C.H.U. opgemerkt – in de plaats van een systeem dat de kool en de geit wilde sparen en dat dientengevolge wat moeizaam van structuur, ondoorzichtig en onduidelijk, althans voor verschillende uitleg vatbaar was. Het nu voorgestelde systeem is ontegenzeggelijk duidelijker. Het komt ook tegemoet aan bezwaren uit een oogpunt van ongelijkheid in concurrentiepositie. De memorie van antwoord voert dan ook goede argumenten aan. Naar de mening van de aan het woord zijnde leden behoudt echter ook het argument, dat in de memorie van toelichting in 1970 werd aangevoerd (blz. 12, rechterkolom) ter verdediging van een «vrije zone» zijn geldigheid, namelijk dat aan kleine instellingen de kans op ontplooiing niet ontnomen mag worden. Zullen die groeikansen in het nieuwe stelsel tot hun recht kunnen komen door hantering van het instrument van ontheffing?

Niet alleen uit een oogpunt van bescherming van crediteuren maar ook ter wille van de eenvoud waardeerden de leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. de keuze voor een nieuw stelsel. Met instemming begroetten zij eveneens de mogelijkheid van uitbreiding van het bedrijfseconomisch toezicht tot kapitaalmarktinstellingen, waarvoor zij in het voorlopig verslag hadden gepleit.

Nu dat verslag bijna vijf jaar geleden tot stand kwam en het huidige kabinet twee en een half jaar in functie is, ontging het deze leden waarom in de memorie van antwoord nog slechts een voornemen wordt vermeld tot het voeren van overleg ten einde te komen tot een vergunningenstelsel en een bedrijfseconomisch toezicht met betrekking tot de hypotheekbanken. Door wie wordt dit overleg beiderzijds gevoerd en wanneer is afronding te verwachten?

Met enige zorg vernamen de hier aan het woord zijnde leden dat volgens de minister «in de laatste jaren in toenemende mate ook instellingen van minder gehalte belangstelling voor de uitoefening van het bankbedrijf hebben getoond.» Kan deze mededeling nader zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin worden toegelicht?

Een van de wijzigingen vergeleken bij het oorspronkelijke ontwerp, aldus de tot de V.V.D.-fractie behorende leden, is dat de mogelijkheid voor kleine financiële instellingen om «naar een bank toe te groeien» wordt afgesneden. Deze leden, voor wie ook in deze bedrijfstak de vrijheid van succesvol ondernemen zwaar telt, betreurden dit. Uit de tekst van de memorie van antwoord meenden zij te moeten opmaken dat de Minister in dit verband beducht is voor manipulaties van ongecontroleerde kleinere instellingen, al dan niet in samenhang met balansmanipulaties. Indien voor een dergelijke vrees grond zou bestaan waren deze leden uiteraard bereid zich te laten overtuigen. Daarom vernamen zij graag – eventueel via een vertrouwelijke mededeling aan de vaste commissie – of zich in de afgelopen tien jaren in Nederland concrete gevallen hebben voorgedaan – en, zo ja, welke – die de Minister tot zijn huidige standpunt hebben gebracht.

De Minister overweegt – merkten ook de nu het woord zijnde leden op – thans de invoering van bedrijfseconomisch toezicht op hypotheekbanken. Op zichzelf zagen zij daartegen in het systeem van de wet geen bezwaar. Wel vroegen zij in welke wettelijke vorm dit toezicht bij eventuele invoering verzevenlijkt zou worden.

In de S.G.P.-fractie had men nog geen afgerond oordeel over de meest belangrijke wijziging, te weten de invoering van een vergunningenstelsel. Deze leden zagen echter een zekere analogie met het mededingingsbeleid, waarbij

eerst sprake was van een zogenaamde misbruikswetgeving, te vertalen met «toegestaan, mits. . .», waarna overgestapt is op een zogenaamde verbodswetgeving, te vertalen met «neen, tenzij. . .». De genoemde leden hadden voorkeur voor het eerste stelsel, omdat daarbij de vrijheid van handelen – zij het onder al of niet ver gaande door de overheid te stellen voorwaarden – beter tot zijn recht kan komen dan bij een verbodswetgeving.

Kan de Minister een opsomming geven van de sedert de indiening van het oorspronkelijke wetsontwerp in de sector van de kredietverlening in Nederland geconstateerde misbruiken, die mede de oorzaak zouden zijn geweest om op het vergunningstelsel over te gaan? Nader toegespitst vroegen deze leden voorts – de regeling is toch met name opgezet ter bescherming van de «kleine krediteuren» – óf en zo ja hoe deze mensen door manipulaties van ongecontroleerde «kleinere financiële instellingen» schade hebben geleden. Welke «instellingen van minder gehalte» hebben in de afgelopen jaren belangstelling getoond voor de uitoefening van het kredietverleningsbedrijf? Op grond van artikel 45, lid 2 (oud) vindt het onderzoek van de registeraccountant plaats. Schept deze regeling een onvoldoende waarborg en heeft deze balansmanipulaties niet kunnen voorkomen?

De leden die deze vragen stelden hadden begrepen dat de reikwijdte van het toezicht in het nieuwe ontwerp belangrijk wordt uitgebreid. Zij wezen daarbij op de verruiming van het begrip kredietinstelling. Met name het element «het bedrijf maken van» in de nieuwe definitie – zij namen aan dat hiermede hetzelfde bedoeld wordt als met «het bedrijfsmatig aantrekken van gelden» in artikel 42 – kan echter nog onduidelijkheid veroorzaken. Zullen ook instellingen die in een vrij besloten kring opereren zoals bij voorbeeld het Kerkelijk Grootboek van de Nederlands Hervormde Kerk en de overeenkomstige instelling uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten onder deze definitie en derhalve mede onder de werking van artikel 42 vallen? Behoren de kredietuitzettingen van deze instellingen naar de mening van de bewindsman tot de «kredietuitzettingen die een eenzijdig karakter dragen», (artikel 1, lid 4)?

De leden hier aan het woord vroegen zich voorts af, of in deze definitie niet opgesloten ligt dat het bancaire bedrijf toch wel de hoofdactiviteit moet uitmaken. Zullen afdelingen van grote ondernemingen die bankzaken verrichten daardoor niet buiten het toezicht vallen?

Overigens begrepen zij niet waarom – zoals de Minister onderaan blz. 1 van de memorie van antwoord opmerkt – opschorting van de registratie van kredietinstellingen totdat aan de absolute en relatieve normen zou zijn voldaan ten aanzien van vestigingen van in het buitenland wél onder toezicht staande kredietinstellingen, onbevredigend zou zijn. Het is toch mogelijk een ontheffing te verlenen?

Artikel 3, tweede lid (vergunningvoorwaarden)

De beoordeling van het inderdaad gewenste criterium van betrouwbaarheid stond de leden van de P.v.d.A.-fractie niet helder voor ogen. Van uit de wenselijkheid van open en vrije concurrentie lijkt informatie bij beroeps- en bedrijfsgenoten niet zonder bezwaar. Informatie bij anderen zou in strijd kunnen komen met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Is het niet beter de betrouwbaarheid te toetsen bij de uitoefening van het toezicht met het adagium «trouw moet blijken»?

Wil de bewindsman nader aanduiden wat hij bedoelt met «een verantwoordelijke positie» (memorie van antwoord, pag. 15) als blijk van voldoende deskundigheid? De tot de P.P.R.-fractie behorende leden vroegen zich af of de feitelijke situatie dat nieuwe bestuurders van kredietinstellingen steeds uit dezelfde beperkte kring gerecrueteerd worden met deze uitleg «van de

deskundigheid» niet te sterk wordt bevestigd en of op deze wijze de toetreding tot de bestuurscolleges van bekwame lieden van buiten deze kring niet te zeer wordt afgeremd.

Artikel 10 (eigen vermogen)

De leden afkomstig uit de S.G.P.-fractie benadrukten dat het verlenen van de vergunning steeds op basis van objectieve maatstaven moet geschieden. Dit dwingt tot de noodzakelijke terughoudendheid van de autoriteiten bij de beslissing over de vraag of er bij het publiek wel behoefte aan een nieuwe bankinstelling bestaat. Eén van de concrete voorwaarden is dan het eigen vermogen, dat echter in het wetsontwerp geen adequate definitie krijgt zoals gesignaleerd door prof. dr. C. J. Rijnvos in «Bank- en Effectenbedrijf» van september 1975 op de blz. 320 en volgende. Zal bij de omschrijving van het eigen vermogen «het de continuïteit van de kredietinstellingen waarborgend karakter» niet richtsnoer moeten zijn? Als de Minister deze mening inderdaad is toegegaan, waarom biedt artikel 10 van het ontwerp dan de mogelijkheid dat de omschrijving van het eigen vermogen afhangt van de rechtsvorm van de kredietinstelling?

In de fractie van het G.P.V. had men vooralsnog geen overwegende bezwaren tegen de invoering van een vergunningenstelsel. Deze leden vroegen echter in hoeverre een vereist minimumvermogen van f 500 000 eigen kapitaal toch niet een rem zou kunnen zijn voor kleinere bona fide kredietinstellingen. Aan deze instellingen zou eventueel een voorlopige vergunning afgegeven kunnen worden, waardoor toch een kleine mogelijkheid voor een «vrije zone» opengelaten wordt.

Harmonisatie in EG-verband

In de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. stemde men van harte in met de pogingen van de regering om zoveel mogelijk rekening te houden met het harmonisatiestreven in de Europese Gemeenschap. Deze leden tekenden hierbij echter aan dat de minister dit beroep op het harmonisatiestreven nogal selectief hanteert. Hij volgt bij voorbeeld de ontwerp-richtlijn niet waar deze de uitzonderingspositie van instellingen als de PCGD en de RPS geschrapt heeft. Ook stelt hij het bij het fusietoezicht te hanteren deelnemingspercentage (artikel 25) op vijf in plaats van op twintig, het percentage dat de Europese Commissie heeft voorgesteld.

De leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. zagen zich teleurgesteld in het optimisme waarvan zij in het voorlopig verslag blijk gaven. Ook zij meenden thans dat herziening van de Nederlandse wetgeving met voortvarendheid moet worden bevorderd.

Zij waardeerden dat in het gewijzigde ontwerp reeds met een Europese richtlijn is rekening gehouden, maar vroegen zich af of op een bepaald punt buitenlandse stelsels niet te zeer worden gesauveerd. Wanneer om de een of andere reden geen bescherming van het gebruik van het woord «bank» kan worden geboden op grond van de Nederlandse wet, waarom moet dan een uitzondering worden gemaakt voor buitenlandse ondernemingen? Is dit geen positieve discriminatie en dus in strijd met de geciteerde richtlijn?

Artikel 21 (monetair toezicht)

Het had de tot de V.V.D.-fractie behorende leden niet bevredigd, dat het punt van de rentevergoeding over de kasreserve ook in de memorie van ant-

woord (blz. 18 en 19) zo in het vage was gelaten. In de desbetreffende passage misten zij niet alleen een beleid maar ook een filosofie. Belanghebbenden hebben er recht op te weten, wat de wetgever in dit opzicht beoogt, zo beoogden zij. Zij wachtten dan ook met belangstelling op een nadere uiteenzetting van de zijde van de Minister.

De tot de P.P.R.-fractie behorende leden moesten vaststellen dat het wetsontwerp niet geheel tegemoet komt aan verlangens die in hun kring leven, waarbij zij met name dachten aan een bevoegdheid voor de overheid om voorschriften te geven voor de beleggingen van de kredietinstellingen. Deze bevoegdheden zijn onder meer noodzakelijk om tot een effectief sectorstructuurbeleid en tot een effectief regionaal beleid te komen en eveneens noodzakelijk vanuit een oogpunt van beheersing, sturing en spreiding van financiële macht. Deze leden vroegen de bewindsman dan ook of hij voornemens was door middel van wetgeving die bevoegdheden voor de Regering ten aanzien van de financiële instellingen te scheppen en zo ja, wanneer ter zake doende voorstellen verwacht mogen worden.

Artikel 24 (noodregeling; stille curatele)

Dit artikel introduceert een nieuwe figuur in ons recht, de z.g. «stille curatele», die niet gepubliceerd wordt. De stille curator is zelfstandig verantwoordelijk voor zijn daden. Er staan geen rechtsmiddelen open tegen zijn beslissingen. Zou het niet wenselijk zijn een voorziening op te nemen – zo werd gevraagd aan de zijde van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. – waardoor de kredietinstelling tegen de beslissingen van de curator bezwaar kan maken bij de Bank die dan hangende de beslissing, de verplichting om aan de instructie gevolg te geven kan schorsen?

Overigens stelden deze leden de vraag of er niet een termijn aan de noodregeling gesteld moet worden. Indien immers het slagvaardig karakter aan de noodregeling ontvalt, is het bezwaarlijk dat aan crediteuren de ruimere waarborgen, welk zij ingevolge de faillissementswet hebben, onthouden worden.

Moet het «orgaan» van de kredietinstelling niet nader gedefiniëerd worden? Valt daaronder een ieder die met procuratie gehandeld heeft?

Hoe wordt de bevoegdheid van de vergadering van aandeelhouders tijdens de stille curatele, aan banden gelegd?

De leden van de P.v.d.A.-fractie interesseerde het te weten hoe vaak tot dusver informeel de figuur van een stille curatele is gehanteerd. Zou het, wanneer een aanwijzing wordt gepubliceerd, niet logisch en wenselijk zijn ook de intrekking te publiceren, juist terwille van het vertrouwen in het bankwezen?

Derden worden beschermd – zo werd van S.G.P. opgemerkt – tenzij de kredietinstelling «aannemelijk maakt dat de derde kennis droeg van». De hier aan het woord zijnde leden zouden gaarne vernemen welke eisen van goede trouw hier aan de derde zullen worden gesteld. Zien zij het goed, dan gaat «aannemelijk maken» aanzienlijk minder ver dan bewijzen. Zij vroegen zich af of hiermee niet een tamelijk geobjectiveerd «goede trouw» in de zin van «dat de wederpartij kennis kon dragen van het ontbreken van de vereiste goedkeuring» wordt geïntroduceerd. Indien dit het geval mocht zijn, moet dan niet worden gevreesd dat de bescherming van de derde en dus de eisen van het rechtsverkeer wellicht niet optimaal zullen zijn geëindigd? In dit verband verwezen zij naar de opvattingen ten aanzien van derden-bescherming op Europees niveau zoals die zijn neergelegd in het «Sta-

tuut voor Europese naamloze vennootschappen», een gewijzigd voorstel voor een verordening, Bulletin van de Europese gemeenschappen, supplement 4/75, waar artikel 65,1 een ver gaande bescherming aan derden biedt. Zij wilden hier ook wijzen op de problematiek rond het gestelde in de bepaling sub e, welke problematiek die te vergelijken is met die van de «doeloverschrijding» in het handelsrecht, geregeld in artikel 36h Wetboek van Koophandel. Ook hier gaat de bescherming die het Statuut (artikel 65,3) geeft, niet alleen verder dan die van artikel 36h Wetboek van Koophandel, maar ook dan die van het voorgestelde artikel 24 sub e. Is op dit punt wellicht niet in die mate gestreefd naar harmonisatie in EEG-verband als elders in het ontwerp? Zou verdergaande aanpassing op dit punt geen aanbeveling verdienen en zou het dan niet verstandiger zijn de «tenzij-clausule» ook om allerlei lastige procedures op die clausule gebaseerd in de toekomst te vermijden, te laten vervallen?

Voorts zouden de aan het woord zijnde leden gaarne vernemen of ook in de bankwetgeving van andere EEG-landen of in de pogingen tot harmonisatie van de bankwetgevingen in EEG-verband, de figuur van de «stille curator» bekend is en zo ja, hoe dààr dan de problematiek van de derden-bescherming is geregeld.

De tot de S.G.P.-fractie behorende leden vroegen de bewindsman ten slotte hoe deze zich het «ongedaan maken» voorstelt in het geval dat de derde daaraan medewerking moet verlenen en deze dat weigert.

Het structuurbeleid

Een zeer belangrijk onderdeel van het wetsontwerp wordt gevormd door de uitbreiding van het toezicht op fusies en door de bevoegdheden die de minister zich daarbij wil voorbehouden. In de eerste plaats wordt voorgesteld, de minister ook te laten oordelen over de vraag of een voorgenomen fusie of deelneming leidt tot een ongewenste ontwikkeling van het kredietwezen. In het oude wetsontwerp kwam dit oordeel alleen aan de Bank toe (artikel 17, lid 3, oud). Bij de leden van de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. was de vraag gerezen, waarom de Bank niet in staat zou zijn dit oordeel te geven. Waarom moet de minister het dan nog eens overdoen? Stelt hij onvoldoende vertrouwen in het oordeel van de Bank? Of meent de bewindsman dat de minister in de regel een andere kijk zal hebben op hetgeen onder een (on)gewenste ontwikkeling verstaan moet worden dan de Bank? Zo ja, waarin zijn de verschillen dan gelegen? Voorshands waren deze leden er niet van overtuigd dat, naast en na de Bank, ook de minister over dit aspect dient te oordelen, te meer omdat de Bank vergeleken met de rijks-overheid, die via de postale geldinstellingen als marktpartij optreedt, als onpartijdiger beschouwd kan worden.

Het nieuwe wetsontwerp introduceert vervolgens een nieuw criterium voor de toetsing van voorgenomen deelnemingen, zijnde «andere overwegingen van algemeen belang». Voor deze leden woog het zwaar, dat de Bankraad deze bepaling bijna unaniem heeft ontraden. De bezwaren van deze leden betroffen onder meer de vaagheid van dit criterium. Als de voorgestelde tekst zegt dat het hier gaat om *andere* overwegingen van algemeen belang, kan dit alleen maar betekenen dat die overwegingen niet te maken hebben met gezond bankbeleid of met de gewenste ontwikkeling van het kredietwezen. Waarom gaat het dan wèl? De memorie van antwoord introduceert het begrip «spreiding van macht» als beleidsdoel voor de wet maar op blz. 7 blijkt de Minister te betogen dat dat beleidsdoel inbegrepen is in de doelstelling «gewenste ontwikkeling van het kredietwezen.» De aan het woord zijnde leden concludeerden dat derhalve onder «andere overwegingen van algemeen belang» niet de nagestreefde spreiding van macht begrepen moest worden. Wat blijven er dan nog voor *andere* overwegingen over? Zijn dat de overwegingen betreffende het sociale beleid, het (algemene) structuurbeleid, het regionale beleid en overwegingen van internationale aard genoemd op blz. 8 van de memorie van antwoord? Zijn die overwegingen niet te vaag om er een vergunningenbeleid op te kunnen baseren?

Genoemde leden voerden vervolgens als bezwaar aan, dat de Regering het kredietwezen als het ware uit het geheel van de Nederlandse economische structuur licht en het een aparte behandeling geeft terzake van de spreiding van macht. Meent het kabinet werkelijk dat de Nederlandse kredietinstellingen meer economische macht uitoefenen dan andere Nederlandse ondernemingen? Meent zij voorts dat die meerdere machtsuitoefening al begint bij een belang van 5%? Deze leden zagen nog niet in, dat de Minister van Financiën een bevoegdheid ten aanzien van kredietinstellingen dient te krijgen, die de Regering ten aanzien van geen enkele andere bedrijfstak bezit. Het kabinet introduceert hier voor het kredietwezen verder strekkende bevoegdheden dan voor andere categorieën ondernemingen, zonder aan te geven waarom juist deze bedrijfstak strenger aangepakt moet worden dan alle andere bedrijfstakken. Het ligt meer voor de hand, het preventieve toezicht op deelnemingen van kredietinstellingen, voor zover hierbij getoetst wordt aan andere criteria dan die van een gezond bankbeleid en een gewenste ontwikkeling van het kredietwezen, te betrekken bij een algemene regeling van toezicht op fusies en deelnemingen voor het geheel van het bedrijfsleven.

De leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. verheugden zich over de uitbreiding van de toetsingscriteria inzake fusies en deelnemingen. De totstandkoming van een algemeen wettelijk regime inzake fusies stagneert. Bezwaarlijk valt in te zien dat een regeling met betrekking tot het bankwezen een dergelijk algemeen regime te zijner tijd zou frustreren. Gezien de verwevenheid van de bankwereld met de rest van het bedrijfsleven is daarentegen wel aannemelijk dat met een specifieke regeling het spits wordt afgebeten. Ook de opstellers van de eerste wet toezicht kredietwezen verrichtten pioniersarbeid, toen een wet als die inzake de selectieve investeringsregeling nog niet tot de politieke mogelijkheden behoorde.

Deze leden meenden uit de memorie van antwoord te kunnen concluderen dat de Bank zal beoordelen of een deelneming «al dan niet onaanvaardbare risico's meebrengt voor de bedrijfsvoering van de kredietinstelling» (blz. 23) terwijl de Minister risico's voor de kredietnemer en van hem afhankelijk natuurlijke en rechtspersonen mede in de beschouwing betreft.

De toelichting op blz. 8 van de memorie van antwoord kwam hun nog wel summier voor. Kunnen een of meer casusposities worden ontwikkeld waarin het verbod van een deelneming, de werkgelegenheid, het structuurbeleid en/of het regionale beleid positief beïnvloedt? Moet met name worden gedacht aan negatieve gevolgen (door overinvestering) op lange termijn, welke die van het niet totstandkomen ener deelneming op korte termijn nog overtreffen?

Naar aanleiding van het jaarverslag van De Nederlandsche Bank over 1972 heeft het kamerlid Vondeling in Economisch-Statistische Berichten van 4 juli 1973 het volgende geschreven. «Over de verklaringen van geen bezwaar tegen deel- of overnemingen, fusies en reorganisaties worden alleen cijfermatige gegevens verstrekt, met de toevoeging dat in sommige gevallen geen bezwaar werd gemaakt nochtans onder het stellen van voorwaarden. Wat voor soort voorwaarden dat dan wel zijn geweest, blijft in het duister». De jaarverslagen over 1973 en 1974 zijn op dit punt volstrekt gelijklopend. Wil de Minister thans enig licht in het duister brengen?

Overigens vroegen de aan het woord zijnde leden zich af waarom de bevoegdheden van de Minister, zowel in verband met de zojuist genoemde criteria als met dat van de machtsconcentratie, zouden moeten halt houden bij fusies en deelnemingen. Het Nederlandse bankwezen oefent zijn invloed van oudsher voornamelijk uit via korte en middellange kredieten. Acht de Minister het uitgesloten, dat hij een muis vangt en een olifant laat lopen?

Wat het bankwezen zelf betreft vroegen de aan het woord zijnde leden de Regering een uiteenzetting van de concentratie gedurende de laatste vijftien jaar. Zij betwijfelden of deze met nadelige effecten voor de werkgelegenheid was gepaard gegaan. Zo dergelijke effecten optreden, dan zijn zij – naar hun indruk – veeleer toe te schrijven aan interne reorganisaties binnen een concern.

Dit voerde de leden hier aan het woord tot de volgende conclusie. De uitbreiding van toetsingscriteria en -bevoegdheden in het onderhavige wetsontwerp is te verwelkomen als voorafschaduwning van een meer algemeen fusie- en investeringsbeleid. Tenminste even belangrijk echter is de vermaatschappelijking van afzonderlijke ondernemingen, in dit geval kredietinstellingen. Waarom heeft de Minister niet gerept over de in de kabinetsgrondslag voorkomende «commissaris, die in het bijzonder toeziet op de behartiging van het gemeenschapsbelang» (Keerpunt hoofdstuk I, par. 2, punt a)?

De tot de V.V.D.-fractie behorende leden hadden altijd in de veronderstelling verkeerd – daarin gesteund door het oorspronkelijke ontwerp – dat de onderhavige wetgeving ten doel had de crediteuren van banken, vooral de kleineren onder hen een betere bescherming te geven. Deze leden waren daarom onaangenaam verrast door de plotselinge invoering van een totaal andere doelstelling, naast eerdergenoemde, namelijk die van de spreiding van financiële macht. Zij zouden daarom gaarne van de Minister vernemen hoe de spreiding van financiële macht tot een betere bescherming van crediteuren kan bijdragen. Het wetsontwerp zelf is terecht mede gebaseerd op de veronderstelling dat de rechten van crediteuren in het algemeen bij te gespreide en dus te kleine bancaire eenheden niet optimaal gewaarborgd zijn. Wil de Minister, wat er ook zij van de wenselijkheid in Nederland de financiële macht verder te spreiden, dit wezensvreemde motief, dat slechts op de stokpaarden van enkele regeringspartijen is binnengekomen, alsnog uit dit ontwerp verwijderen?

In de genoemde fractie zag men de regeling voor het toezicht op fusies als een duidelijke verslechtering vergeleken bij het oorspronkelijke ontwerp. Thans wordt, naast de Bank, de Minister van Financiën ingevoerd als toetsers van de toelaatbaarheid van fusies. Een en ander wordt uitdrukkelijk geplaatst tegen de achtergrond van «de wens van de regering om voor het gehele bedrijfsleven tot een algemene preventieve materiële toetsing van fusies door de overheid» te komen.

De nu aan het woord zijnde leden, die een bescheidener opvatting hebben van de wijsheid van overheden (van welke politieke kleur ook) achtten het in de eerste plaats onjuist dat op een dergelijke ingrijpende systeemwijziging incidenteel vooruitgelopen zou worden in een stuk deelwetgeving als dit. In de tweede plaats waren zij van mening dat de Regering uitvoerig zou moeten aantonen waarom naar haar mening de – onlangs nog verscherpte – SER-fusiecode onvoldoende werkt, voordat zij enigerlei maatregel als de hier bedoelde op tafel zou mogen leggen. Ook in dit verband merkten deze leden op, dat het niet zeer voor de hand ligt dat crediteuren bij de grotere eenheden, die door fusies tot stand plegen te komen, slechter af zouden zijn dan wanneer er een scherper anti-fusieregime zou worden gevolgd. Kan de Regering het tegendeel van die stelling aannemelijk maken? Heeft de Bank in de afgelopen 10 jaar één fusie gefiatteerd die de Minister liever niet gezien zou hebben?

De leden van de P.P.R.-fractie ontvingen gaarne een nadere uiteenzetting van wat de Regering bedoelt met het element van machtsvorming, dat de Minister van Financiën moet betrekken bij de beantwoording van de vraag of een concrete handelwijze tot een ongewenste ontwikkeling van het kredietwezen zou leiden. Op blz. 8 van de memorie van antwoord konden zij niet meer aantreffen dan de invalshoeken van waaruit criteria zullen worden gehanteerd, te weten het sociale beleid, het structuurbeleid, het regionale beleid en overwegingen van internationale aard. Wanneer zal de Regering van oordeel zijn dat een bepaalde fusie of deelneming leidt tot te grote samenballing van financiële macht? De Minister maakt op blz. 23 van de memorie van antwoord in de twee na laatste alinea duidelijk dat wat betreft de deelnemingen alleen het naar binnen gerichte criterium van onaanvaardbare risico's voor de bedrijfsvoering gehanteerd wordt.

De leden der S.G.P.-fractie waren niet overtuigd van de noodzaak vooruit te lopen op de wettelijke regeling van een algemene preventieve materiële toetsing van fusies door de overheid. Voorts waren zij niet gelukkig met een uitbreiding van de toetsingscriteria. Waarom heeft de Minister zich niet op dit punt aangesloten bij de grootst mogelijke meerderheid van de Bankraad en bij het advies van de Ned. Bankiersvereniging d.d. 28 nov. '75? Het is beter te wachten tot de algemene gedachtenwisseling over de fusiewetgeving heeft plaats gevonden. Het criterium van het «algemeen belang» is niet alleen vaag en daardoor een bron van onzekerheid voor het bankwezen, maar ook overbodig. De Bank heeft immers reeds thans een ruime mogelijkheid om bankfusies en deelnemingen al dan niet goed te keuren. Ook het andere criterium, te weten het voorkomen van «een ongewenste ontwikkeling van het kredietwezen» is zeer ruim. Hoe zal voorkomen worden dat de twee toetsingsinstanties (de Bank en de Minister) dit ene beginsel «ieder op hun eigen wijs» zullen gaan interpreteren?

De taakverdeling tussen de Bank en de Minister bij de verschillende soorten toetsingen werd in de G.P.V.-fractie positief beoordeeld. Deze leden hadden echter hun reserves ten aanzien van het nieuw in te voeren criterium «algemeen belang». Zij hadden begrip voor de moeilijkheid van algemene criteria, en achtten daarom het overleg met de overige ministers van groot belang. Met het oog daarop vroegen zij of het niet gewenst was dit overleg in de wettekst zelf te voorzien.

Artikel 25, eerste lid, sub a (vermindering eigen vermogen)

Doordat ook vermindering van eigen vermogen door middel van uitkeringen van reserves aan de goedkeuring van de Bank onderworpen is, is het denkbaar dat de statuten van een kredietinstelling (NV of BV) niet gerealiseerd kunnen worden, wanneer zij ten aanzien van die uitkeringen afwijken van de bepalingen bevatten. Mag men aannemen dat tegen uitkeringen geen bezwaar bestaat indien de solvabiliteitspositie van de betrokken kredietinstelling bij deze vermogenvermindering bevredigend blijft? Deze vraag klemmt te meer omdat het wetsontwerp ook in bestaande contracten tussen vennoten kan ingrijpen (bij voorbeeld aangaande uitkeringen bij uittreden van een der vennoten) en in de contractsvrijheid van partijen.

Artikel 25, eerste lid, sub b (deelnemingsmaximum)

De leden behorende tot de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. konden niet inzien dat het algemeen belang al in gevaar zou kunnen komen bij deelnemingen van zo geringe omvang als 5 %. De Minister betoogt op blz. 23 van de memorie van antwoord dat overneming van de 20 procent-grens vastgesteld door de Europese Commissie voorbarig is. Betekent dit dat hij de 5%-grens zal vervangen door de 20%-grens zodra de Commissie in de desbetreffende ontwerp-richtlijn ook deelnemingsbepalingen zou opnemen?

Deze leden was onduidelijk gebleven, wat de regering verstaat onder «de uitoefening van een daarmede (nl. met het belang van 5 %) vergelijkbare zeggenschap». Denkt zij daarbij aan de zgn. oligarchische bepalingen en dergelijke? Wil de regering met deze toevoeging voorkomen dat kredietinstellingen hun deelneming tot 5 % of minder zouden beperken en langs andere wegen een met een grotere deelneming vergelijkbare zeggenschap zouden trachten te verkrijgen? Kan dit enigszins geconcretiseerd worden?

Met belangstelling had men in de V.V.D.-fractie kennis genomen van de stelling van de Minister dat aan risicodragende financiering in de regel «uiteraard» een hogere beloning verbonden was dan aan risicomijdende. De theorie van een en ander is ook aan deze leden bekend. Zij waren er zich echter tevens van bewust dat zij in het Nederland van de jaren zeventig leven. Kan de Minister enig cijfer overleggen dat zijn stelling aannemelijker zou maken? Is niet de betrekkelijk geringe opbrengst van risicodragend kapitaal één van de meest angstaanjagende economische problemen van dit tijdsgewricht? Zouden banken daarom niet eerder aangemoedigd dan afgeschrikt moeten worden om een, uiteraard verantwoord, deel van hun middelen risicodragend in het overige bedrijfsleven te investeren?

De hier aan het woord zijnde leden achtten het 5%-deelnemingsmaximum volstrekt onaanvaardbaar niet alleen tegen de achtergrond van de EG-criteria maar ook in het kader van onze binnenlandse verhoudingen. Zij wilden nu reeds te kennen geven ernaar te zullen streven dit percentage in de wet op ten minste het EG-peil van 20 te brengen. In dit verband vroegen zij de Minister nog te willen uiteenzetten wat precies het bezwaar is dat hij tegen een «te grote invloed» van het bankwezen op het overige bedrijfsleven koestert.

De tot de S.G.P.-fractie behorende leden stelden een grens van 10% voor. In enkele andere Europese landen zijn de mogelijkheden voor de banken op het gebied van deelnemingen aanzienlijk groter. Zullen bij handhaving van het 5%-percentage, de buitenlandse banken niet in een voordeliger positie worden geplaatst? Voorzover de vermelding van het deelnemingspercentage in de Wet op de Vennootschapsbelasting op blz. 23 van de memorie van antwoord mede dient om de grens in het wetsontwerp te motiveren welen deze leden erop dat de grondslag van de fiscale deelnemingsvrijstelling toch wel een heel andere is dan het weren van ongewenste zeggenschap. Onduidelijkheid bleef er ook bij deze leden nog bestaan t.a.v. het criterium «een daarmee vergelijkbare zeggenschap» artikel 25, 1 sub b). Welke betekenis moet aan dat criterium worden gehecht?

Artikel 25, lid 2 (stemrecht)

De bepaling dat aandeelhouders van een kredietinstelling niet meer stemmen mogen uitbrengen dan overeenkomt met 5 procent van het aantal stemmen in de Algemene Vergadering van aandeelhouders, c.q. niet meer *andere* rechten mogen uitoefenen dan overeenkomt met vijf procent van het geplaatste kapitaal, grijpt diep in de rechten van de aandeelhouders. Komt deze bepaling – zo werd geïnformeerd vanuit K.V.P., A.R.P. en C.H.U. – niet in conflict met artikel 43c W.v.K.? De leden die deze vraag stelden hadden bezwaar tegen het feit dat de betrokken aandeelhouder aan de bank onthefing moet vragen om zijn rechten ex artikel 43c W.v.K. en ex artikel 53 W.v.K. te mogen uitoefenen.

Artikel 30 (bedrijfseconomisch toezicht op kapitaalmarktinstellingen)

De leden behorende tot de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. juichten het toe dat kapitaalmarktinstellingen onder het toezicht gebracht zullen kunnen worden. De Minister noemt met name de hypotheekbanken. Zal de uitbreiding van het toezicht voorshands tot deze categorie beperkt worden of ligt het in het voornemen ook andere instellingen erbij te betrekken?

Is er overigens geen aanleiding de kapitaalmarktinstellingen ook potentieel onder het sociaal-economische toezicht te brengen? Volgens de gangbare analyse kunnen ook deze instellingen een monetair relevant gedrag

vertonen. Ook de concurrentieverhoudingen zijn hierbij in het geding.

Deze leden vroegen naar het commentaar van de Minister op de opmerking die van de zijde van het levensverzekeringswezen gemaakt was, dat artikel 30 zodanig geredigeerd is dat ook verzekeringsinstellingen onder het toezicht gebracht zouden kunnen worden, hoewel deze instellingen al aan het toezicht van de Verzekeringskamer onderworpen zijn.

Artikel 36

Dit artikel brengt een nieuwe mogelijkheid tot ontbinding van een NV en een BV in de wet. Moet artikel 55 W.v.K. dan niet aangepast worden?

Artikel 42 (toezicht op «ten naaste bij»-banken)

Artikel 42 betreft de zogenaamde near-banks. De uitbreiding ten opzichte van het oude artikel 45 had de instemming van de leden van de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. De hierin opgenomen definitie heeft alleen op het passieve bedrijf, dus op het aantrekken van gelden, betrekking. Heeft de Minister overwogen ook het actieve bedrijf, dus het verstrekken van gelden, met andere woorden de kredietverlening, onder het toezicht te brengen? Het streven naar handhaving van gelijke concurrentieverhoudingen zou dit wenselijk kunnen maken. In de voorgestelde tekst blijven de financiële afdelingen van grote ondernemingen, die op eigen gelegenheid als financiers optreden, buiten schot. Het gaat hierbij dikwijls om grote bedragen, die ook voor de situatie op de geldmarkt van betekenis zijn en in zoverre een begin van monetaire relevantie kunnen hebben.

Een tweede opmerking van deze leden betrof de grens van f 100 000 die de Minister van plan is te hanteren bij de toepassing van artikel 42. Waarom meent hij dat bescherming van grote crediteuren niet nodig is? Kan hier niet beter uitsluitend met vrijstellingen of ontheffingen worden gewerkt, zonder een grensbedrag? Valt overigens ook het sluiten van (spaar)verzekeringen onder de omschrijving «het bedrijfsmatig aantrekken van gelden»?

Indien aan een der vergunningsvereisten niet meer wordt voldaan, behoeft dat niet tot intrekking van de vergunning te leiden. De intrekking is facultatief gesteld. Waarom gaat ingeval tot intrekking wordt besloten de verplichting tot afwikkeling van de zaken, die ingevolge artikel 42 aan niet-kredietinstellingen verboden zijn, eerst in na de publikatie van het intrekkingbesluit, zulks in tegenstelling met wat in het vorige ontwerp was voorzien, te weten dat de doorhaling van de registratie met de daaraan verbonden publiciteit, eerst zou plaatshebben nadat de door de bank gestelde afwikkelingstermijn zou zijn verlopen? De aan het woord zijnde leden prefereerden deze laatste regeling.

De beperktheid van het voorgenomen toezicht op ten naaste bij-banken – wil ook de regering deze in het voorlopig verslag ingevoerde en in de literatuur overgenomen term voortaan hanteren? – kwam de tot de fractie van de P.v.d.A. behorende leden nog niet overtuigend voor. De noodzaak tot een bedrijfseconomisch toezicht zou volgens de Minister nauwelijks bestaan, omdat de deposanten met voldoende deskundig personeel de genomen risico's kunnen beoordelen. De consequentie van deze redenering zou zijn dat het bedrijfseconomisch toezicht op grote banken ook wel kan worden gemist en dat deconfitures van grote ondernemingen buiten het bankwezen vrijwel ondenkbaar zijn. De ervaring van de afgelopen maanden leert helaas anders. Een gelijk niveau van inzicht bij belegger en bankinstelling houdt niet in dat de centrale autoriteiten het niet nog beter kunnen weten. Ook terwille van de rechtsgelijkheid lijkt een verdere uitbreiding van bevoegdheden op dit punt gewenst.

Artikel 44 (garantieregeling)

De memorie van antwoord noemt drie situaties die voor de regering aanleiding kunnen zijn om een collectieve garantieregeling aan het bankwezen op te leggen, namelijk de situaties dat de in de maak zijnde vrijwillige regeling niet, niet tijdig of op onbevredigende wijze tot stand zou komen. Uit de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en C.H.U. klonk de vraag hoe het met de voorbereiding van een vrijwillige regeling in het bankwezen staat. Ontwaart de regering tekenen dat die regeling er niet zal komen? Wat verstaat zij onder niet tijdig gereedkomen? Heeft zij daarbij een bepaalde termijn op het oog? Kan zij ook aangeven welke elementen – of welk ontbreken van elementen – de regeling in haar ogen onbevredigend zou maken?

Meent de regering dat het risico dat door een garantieregeling gedekt zou moeten worden, kwantificeerbaar en dus verzekeraar is? Hoe wordt de omvang van het risico bepaald, aan de hand van het balanstotaal, het debiteurentotaal of iets dergelijks? Moet niet ook met de omloopsnelheid c.q. de looptijden rekening worden gehouden? Is het waar dat de coöperatieve banken voor hun eigen sector al een dergelijke garantieregeling bezitten? Welke complicaties kan dat meebrengen voor het tot stand komen van een het gehele bankwezen omvattende regeling?

De leden afkomstig uit de S.G.P.-fractie vroegen een nadere uiteenzetting t.a.v. de noodzaak van het derde lid van artikel 44, («een stok achter de deur»). Heeft de toezegging «dat de representatieve organisaties van de kredietinstellingen bereid waren aan een dergelijke regeling mede te werken» niet voldoende waarde? Ook in dit kader vroegen deze leden naar een overzicht van de moeilijkheden die zich in de afgelopen 5 jaar in Nederland in het bankwezen zouden hebben voorgedaan en waardoor «kleine crediteuren» zouden zijn benadeeld. Om welke bedragen en welke aantallen gedupeerden ging het daarbij? Wat zijn eigenlijk «kleine crediteuren»?

Zij wilden voorts de aandacht vragen van de bewindsman voor het feit dat met name in de kring van de reeds eerder genoemde kerkelijke instellingen principiële bezwaren leven tegen elke vorm van verzekering. Zij vroegen dan ook vrijstelling van verplichtingen voorzover deze op het verzekeringsprincipe waren gebaseerd voor hen die bedoelde gemoedsbezwaren naar voren brachten.

Overigens vroegen deze leden zich af of het bij de mogelijke depositoverzekering eigenlijk wel om een verzekeraar risico gaat. Doen zich hier geen onoverkomelijke statistische moeilijkheden voor in de sfeer van de waarschijnlijkheidsrekening? Zou de bewindsman met het oog o.a. op het voorkomen van verstoring van de concurrentieverhoudingen willen verklaren dat hij bij de uitwerking van de garantieregeling zal bevorderen dat de regeling in ieder geval van toepassing zal zijn op alle instellingen die diensten verrichten in het geldverkeer, zowel van privaatrechtelijk als van publiekrechtelijk karakter en dat de lasten van een dergelijke regeling over alle instellingen verdeeld worden volgens objectieve criteria?

Artikel 47 (het beroep)

Gezien de grote discretionaire bevoegdheden, die het wetsontwerp verleent aan de Bank en de Minister, was men in de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. van oordeel dat een beroep op het College van Beroep voor het Bedrijfsleven te beperkt is, aangezien dit college alleen op rechts-

matigheid kan toetsen. Deze leden zouden veel liever een AROB-beroep zien, dan wel een vol beroep op de Kroon, waarbij naast rechtsmatigheidstoetsing ook herwaardering van beleidsaspecten plaatsvindt.

De voorzitter van de commissie,
Dolman

De griffier van de commissie,
De Beaufort